
ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«РЕСУРСОЗАОЩАДЖУВАЛЬНІ ТА МАЛОВІДХОДНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Затверджено на засіданні кафедри
гірничої справи
Протокол № 1 від 04.09.2025 р.

Запоріжжя 2025

---

mip metinvest
polytechnic

УКЛАДАЧІ:

- 1 Доцент кафедри гірничої справи Григор'єв Юліан, кандидат технічних наук, доцент.
- 2 Доцент кафедри гірничої справи Григор'єв Ігор, кандидат технічних наук, доцент.

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
«Відкрита розробка родовищ»

Ольга БОГОМАЗ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Завідувач кафедри

Іван САХНО

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Опис курсу. Ресурсозаощаджувальні та маловідходні технології – освітній компонент, який дозволить набути компетенції в сфері сучасних ресурсозберігаючих та маловідходних технологій при видобутку корисних копалин.

Важливою частиною курсу є вивчення сучасних способів формування та розробки техногенних родовищ. Окремо розглядаються питання щодо ефективності комплексного використання мінеральних ресурсів.

В курсі також вивчається технологія розробки родовищ з внутрішнім відвалоутворенням. Окрема увага приділяється вивченню питання доцільності використання під відвали непридатних земель.

Особливістю курсу є розгляд питань енергоємності виробничих процесів.

Отриманні знання будуть корисними в професійній діяльності фахівців з гірництва при роботі в технічних відділах та керівних посадах на гірничо-збагачувальних комбінатах, а також в науково-дослідних та проектних інститутах.

Вимоги:

- базова підготовка на рівні бакалавра з вищої математики та математичної статистики, геології, технології збагачення корисних копалин;
- знання змісту дисциплін, в яких вивчаються основні виробничі процеси при розробці родовищ корисних копалин, а також розкриття родовищ та системи розробки;
- наявність корпоративного облікового запису @mipolytech.education, Microsoft Teams, Word, Excel;
- наявність особистого логіну та паролю в Moodle.

Програмні результати навчання:

- здатність здійснювати системний аналіз гірничих систем і технологій;
- уміння приймати рішення з професійних питань у важкопрогнозованих особливо небезпечних умовах з урахуванням цілей, строків, ресурсних та законодавчих обмежень, екологічних та етичних аспектів;
- уміння здійснювати технічні й організаційні заходи щодо забезпечення екологічної безпеки проведення гірничих та інших робіт;
- здатність розраховувати та корегувати оптимальні параметри систем розробки та технологій видобутку корисних копалин відкритими способом в конкретних гірничотехнічних та гірничо-геологічних умовах.

Організація курсу, форми та методи навчання.

- Освітній процес будується як комбінація лекцій та самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle – з одного боку, та практичних занять, спрямованих на формування аналітично-розрахункових навичок – з іншого.
- Відвідування лекційних занять є бажаним, але не обов'язковим: кореляція між відвідуванням лекцій і академічною успішністю слабша, ніж у випадку з відвідуванням практичних занять.
- Очікується, що здобувачі перед кожною лекцією ознайомляться з її проблематикою та матеріалом, підготують питання. Такий підхід дозволяє будувати лекцію як інформаційне, стимулююче, орієнтувальне, роз'яснювальне

заняття у вигляді комбінації пояснень викладача та обговорення питань, які цікаві здобувачам, або є незрозумілими.

- Практичні роботи передбачають розв'язання задач, їх відвідування є бажаним, оскільки наприкінці кожного заняття студент отримує оцінку, яка безпосередньо впливає на формування академічної успішності.

- Індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи виконуються у терміни, встановлені у розділі «Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання».

- З урахуванням режиму воєнного стану від учасників освітнього процесу очікується виконання вимог безпеки при сигналі «Повітряна тривога», санкції за залишення заняття або неявку на заняття не застосовуються.

- Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. З викладачем можна зв'язатися через електронну пошту, в чаті або в персональній розмові в MS Teams.

Мова освітнього процесу: українська, англійська (окремі джерела літератури).

2 НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка

Тема 1. Поняття про ресурсозберігаючу, безвідходну та маловідходну технологію відкритих розробок.

Концептуальні положення ресурсозбереження. Поняття про безвідходні та чисті виробництва. Ознаки безвідходних виробництв. Основні напрямки ресурсозбереження в гірництві.

Тема 2. Мінерально-сировинні ресурси. Види втрат та принципи економії мінерально-сировинних ресурсів.

Поняття про мінерально-сировинні ресурси. Класифікація мінеральних ресурсів. Причини зростання витрат мінерально-сировинних ресурсів. Види вичерпування мінеральних ресурсів. Показники вичерпності мінерально-сировинних ресурсів. Класифікація втрат корисних копалин при їх розробці. Основні принципи економії мінерально-сировинних ресурсів.

Тема 3. Ефективність комплексного використання мінеральних ресурсів.

Проблема комплексного використання мінерально-сировинних ресурсів. Комплексна переробка корисних копалин. Коефіцієнт комплексності та повноти використання родовища. Економічна ефективність комплексного використання сировини. Схема комплексної переробки гірничої маси на гірничо-збагачувальному комбінаті.

Тема 4. Відходи гірничого виробництва та їх утилізація.

Види відходів гірничого виробництва. Відходи при геологорозвідувальних роботах. Відходи при розробці родовища. Відходи при переробці мінеральної сировини. Використання та утилізація відходів гірничого виробництва. Економічний ефект від використання та утилізації відходів гірничого виробництва.

Тема 5. Формування науково-технологічних, організаційних, правових та еколого-економічних механізмів ресурсозбереження.

Державна політика в сфері ресурсозбереження. Розробка та впровадження передових технологій ресурсозбереження. Забезпечення економічної ефективності ресурсозбереження та її підвищення. Екологічний аудит гірничих підприємств. Управління ресурсозбереженням на гірничо-видобувних підприємствах.

Змістовий модуль 2 Ресурсозберігаючі та маловідходні технології в гірничій справі

Тема 6. Технологічні особливості створення та розробки техногенних родовищ.

Поняття про техногенні родовища. Класифікація техногенних продуктів. Основні вимоги до створення техногенних родовищ. Способи селективного складування розкритих порід. Типові технологічні схеми ведення гірничих робіт в умовах сухих або частково осушених шламосховищ. Технологія відпрацювання

техногенного родовища відкритими рудоскатами. Практика створення техногенних родовищ.

Тема 7. Технологія розробки родовищ з внутрішнім відвалоутворенням.

Причини, що стримують впровадження внутрішнього відвалоутворення. Класифікація способів формування внутрішніх відвалів кар'єрів у процесі їх експлуатації. Технологічні схеми внутрішнього відвалоутворення та визначення параметрів екскаваторних відвалів при відпрацюванні глибоких кар'єрів. Технологія внутрішнього відвалоутворення з формуванням тимчасово внутрішнього відвалу при відпрацюванні мульдopodobних покладів. Технологія розробки крутоспадних родовищ, що відпрацьовуються кар'єрами з вузькими витягнутими торцями.

Тема 8. Рекультивация порушених земель.

Суть і зміст поняття рекультивации земель. Гірничотехнічний та біологічний етапи рекультивации. Основні напрями рекультивации порушених земель. Визначення об'єму робіт. Виположування укосів відвалів. Технологія та технологічні схеми розробки ґрунтового шару. Визначення товщини потенційно родючих порід під час селективної розробки родовищ. Рекультивация залишкових кар'єрних виробок.

Тема 9. Використання під відвали непридатних земель та утворення об'єднаних відвалів.

Поняття про непридатні землі. Принцип розрахунку економічної доцільності використання непридатних земель. Типові задачі, які вирішуються при створенні об'єднаних відвалів. Вплив інтенсивності відпрацювання окремих кар'єрів на ефективність використання землі.

Тема 10. Енергоємність процесів відкритих гірничих робіт.

Енергоємність буро-вибухових робіт. Енергоємність екскаваторних робіт. Енергоємність транспортування гірничої маси. Заходи щодо зниження пилогазоутворення при технологічних процесах.

3 ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Для варіанту тривалості семестру 18 тижнів

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка						
1.	Поняття про ресурсозберігаючу, безвідходну та маловідходну технологію відкритих розробок	6	2	-	-	4
2.	Мінерально-сировинні ресурси. Види втрат та принципи економії мінерально-сировинних ресурсів	10	2	4	-	4
3.	Ефективність комплексного використання мінеральних ресурсів	16	4	4	-	8
4.	Відходи гірничого виробництва та їх утилізація	10	2	4	-	4
5.	Формування науково-технологічних, організаційних, правових та еколого-економічних механізмів ресурсозбереження	11	2	2 (МКР)	-	4+3 (МКР)
Змістовий модуль 2 Ресурсозберігаючі та маловідходні технології в гірничій справі						
6.	Технологічні особливості створення та розробки техногенних родовищ	22	6	4	-	12
7.	Технологія розробки родовищ з внутрішнім відвалоутворенням	22	6	4	-	12
8.	Рекультивация порушених земель	22	6	4	-	12
9.	Використання під відвали непридатних земель та утворення об'єднаних відвалів	16	4	4	-	8
10.	Енергоємність процесів відкритих гірничих робіт	15	2	4+2 (МКР)	-	4+3 (МКР)
Усього годин		150	36	36	-	78

Для варіанту тривалості семестру 17 тижнів

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка						
1.	Поняття про ресурсозберігаючу, безвідходну та маловідходну технологію відкритих розробок	6	2	-	-	4
2.	Мінерально-сировинні ресурси. Види втрат та принципи економії	10	2	4	-	4

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка						
	мінерально-сировинних ресурсів					
3.	Ефективність комплексного використання мінеральних ресурсів	16	4	4	-	8
4.	Відходи гірничого виробництва та їх утилізація	10	2	4	-	4
5.	Формування науково-технологічних, організаційних, правових та еколого-економічних механізмів ресурсозбереження	11	2	2 (МКР)	-	4+3 (МКР)
Змістовий модуль 2 Ресурсозберігаючі та маловідходні технології в гірничій справі						
6.	Технологічні особливості створення та розробки техногенних родовищ	22	6	4	-	12
7.	Технологія розробки родовищ з внутрішнім відвалоутворенням	22	6	4	-	12
8.	Рекультивация порушених земель	22	6	4	-	12
9.	Використання під відвали непридатних земель та утворення об'єднаних відвалів	16	2	2	-	12
10.	Енергоємність процесів відкритих гірничих робіт	15	2	4+2 (МКР)	-	4+3 (МКР)
Усього годин		150	34	34	-	82

Для варіанту тривалості семестру 16 тижнів

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка						
1.	Поняття про ресурсозберігаючу, безвідходну та маловідходну технологію відкритих розробок	6	2	-	-	4
2.	Мінерально-сировинні ресурси. Види втрат та принципи економії мінерально-сировинних ресурсів	10	2	4	-	4
3.	Ефективність комплексного використання мінеральних ресурсів	16	4	4	-	8
4.	Відходи гірничого виробництва та їх утилізація	10	2	4	-	4
5.	Формування науково-технологічних, організаційних, правових та еколого-економічних механізмів	11	2	2 (МКР)	-	4+3 (МКР)

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка						
	ресурсозбереження					
Змістовий модуль 2 Ресурсозберігаючі та маловідходні технології в гірничій справі						
6.	Технологічні особливості створення та розробки техногенних родовищ	22	6	4	-	12
7.	Технологія розробки родовищ з внутрішнім відвалоутворенням	22	6	4	-	12
8.	Рекультивация порушених земель	22	4	2	-	16
9.	Використання під відвали непридатних земель та утворення об'єднаних відвалів	16	2	2	-	12
10.	Енергоємність процесів відкритих гірничих робіт	15	2	4+2 (МКР)	-	4+3 (МКР)
Усього годин		150	32	32	-	86

Для варіанту тривалості семестру 10 тижнів

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка						
1.	Поняття про ресурсозберігаючу, безвідходну та маловідходну технологію відкритих розробок	6	2	-	-	4
2.	Мінерально-сировинні ресурси. Види втрат та принципи економії мінерально-сировинних ресурсів	16	2	4	-	10
3.	Ефективність комплексного використання мінеральних ресурсів	16	2	4	-	10
4.	Відходи гірничого виробництва та їх утилізація	14	2	4	-	8
5.	Формування науково-технологічних, організаційних, правових та еколого-економічних механізмів ресурсозбереження	15	2	2 (МКР)	-	8+3 (МКР)
Змістовий модуль 2 Ресурсозберігаючі та маловідходні технології в гірничій справі						
6.	Технологічні особливості створення та розробки техногенних родовищ	16	2	4	-	10
7.	Технологія розробки родовищ з внутрішнім відвалоутворенням	16	2	4	-	10
8.	Рекультивация порушених земель	16	2	4	-	10

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1. Основні напрямки ресурсозберігаючих технологій та їх економічна оцінка						
9.	Використання під відвали непридатних земель та утворення об'єднаних відвалів	16	2	4	-	10
10.	Енергоємність процесів відкритих гірничих робіт	19	2	4+2 (МКР)	-	8+3 (МКР)
Усього годин		150	20	40	-	90

4 ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання

Для варіанту тривалості семестру 18 тижнів

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Всього	
Види контр. точок																				
Робота на практичних заняттях		5		5		5				5			5		5					30
Захист індивідуальних завдань								15									15			30
Модульні контрольні роботи									20									20		40
Всього	50					50										100				

Для варіанту тривалості семестру 17 тижнів

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Всього		
Види контр. точок																				
Робота на практичних заняттях		5		5		5				5			5		5					30
Захист індивідуальних завдань								15									15			30
Модульні контрольні роботи									20									20		40
Всього	50					50										100				

Для варіанту тривалості семестру 16 тижнів

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Всього			
Види контр. точок																				
Робота на практичних заняттях		5		5		5				5			5		5					30
Захист індивідуальних завдань								15								15				30
Модульні контрольні роботи								20									20			40
Всього	50					50										100				

Для варіанту тривалості семестру 10 тижнів

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Всього
Види контр. точок											
Робота на практичних заняттях		5	5	5			5	5	5		30
Захист індивідуальних завдань					15					15	30
Модульні контрольні роботи					20					20	40
Всього			50					50			

4.2 Зміст та вимоги до контрольних точок

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
Робота на практичних заняттях	<p>Оцінка за роботу на практичному занятті оголошується наприкінці заняття і може бути оскаржена відразу ж.</p> <p>Максимальна оцінка - 5 балів ставиться у випадку, якщо студент дає повну відповідь на поставлені викладачем питання; володіє узагальненими знаннями з предмету; уміє використовувати їх у різних ситуаціях, в тому числі вільно змінює відповідь на зміну вхідних умов; схильний до критичного мислення, аналізу та прогнозування явищ і процесів.</p>
Виконання та захист індивідуального завдання	<p>Виконується у вигляді розрахункової роботи та розміщується у відповідному розділі дисципліни в Moodle. Індивідуальне завдання має бути перевірено та оцінено викладачем протягом тижня після завершення терміну його подачі. Здобувач має змогу оскаржити оцінку за індивідуальне завдання на останньому практичному занятті модуля.</p> <p>Максимальна оцінка - 15 балів ставиться у випадку, якщо студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно виконав та оформив розрахункову частину роботи: правильно застосував теоретичні положення дисципліни для проведення розрахунків, викладення розрахунків є повним, логічним та послідовним, з використанням необхідних пояснень, описом складових формул, дотриманням розмірностей одиниць вимірювання (10 балів); – студент під час презентації / захисту роботи демонструє вільне володіння фаховою термінологією, відповідає на запитання викладача, пояснює всі наведені формули та розрахунки, їх складові та призначення (5 балів).
Модульні контрольні роботи	<p>МКР виконуються в Moodle під час останнього практичного заняття в модулі. В разі неявки або неможливості виконання МКР з поважних причин на таке заняття допускається відкриття виконання МКР за погодженням з викладачем в інший час асинхронно. Кількість спроб не обмежується, однак обмеження по часу виконання МКР залишається (1 пара).</p> <p>Кожна модульна контрольна робота включає розгорнуту відповідь на одне питання у вигляді есе на одну з тем матеріалу модуля. Відповідь на питання передбачає демонстрацію логічного мислення, володіння професійною термінологією та знання</p>

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
	<p>предметної області.</p> <p>Максимальна оцінка – 20 балів ставиться у випадку, коли студент демонструє повне розуміння проблематики питання, уміє користуватись фаховою термінологією, узагальненими знаннями з предмету, здатний робити логічні висновки; виклад думок здобувача носить послідовний та аргументований характер.</p>

Додаткові зауваження:

– студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій ([Академічні політики : Polytechnic \(metinvest.university\)](#))

– оцінки, отримані за роботу на практичних заняттях не можуть бути відпрацьовані або покращені, окрім процедури оскарження, оцінки за інші види поточного контролю можуть бути покращені за індивідуальною домовленістю з викладачем;

– викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

4.3 Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

Форма підсумкового контролю	Залік
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>– Досягнення здобувачем освіти рівня поточної успішності 60 балів до моменту початку екзаменаційної сесії;</p> <p>– якщо сума оцінок за поточний контроль за семестр становить менше 60 балів, необхідно відпрацювати відповідні види контролю поточної успішності до звершення теоретичного навчання.</p>
Порядок визначення підсумкової оцінки	<p>– Якщо протягом семестру за результатами поточного контролю здобувач освіти набрав менше 60 балів, то під час екзаменаційної сесії йому надається змога отримати/покращити власний результат з усіх видів поточного контролю, крім активності на навчальних заняттях;</p> <p>– в разі, якщо протягом семестру за результатами поточного контролю або в процесі покращення власних результатів здобувач освіти набрав більше 60 балів, йому виставляється фактична сума балів і оцінка «залік», в іншому випадку – «незалік».</p>

Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки наведена в таблиці:

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційна шкала
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки	
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки	
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни	
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі	

4.4 Особливі підходи до визнання результатів навчання

– Оцінка та кредити з дисципліни вільного вибору, не зважаючи на той факт, чи вивчалася вона раніше, не перезараховуються;

– В разі, якщо здобувач освіти хотів би самостійно вивчити певні курси, присвячені проблематиці ресурсозберігаючих технологій в гірництві (наприклад, Coursera, UdeMy або інших платформ, в т.ч. платформ відкритих курсів вітчизняних та/або закордонних університетів), то 1) доцільно звернутися до списку рекомендованих вебресурсів або проконсультуватися з викладачем на предмет релевантності самостійно знайденого освітнього ресурсу програмі дисципліни; 2) в разі успішності опанування такого курсу, яке підтверджується сертифікатом або іншим способом, такому здобувачу у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](https://www.metinvest.university/), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного контролю;

– В разі, якщо здобувач освіти реалізував певний вид наукової роботи (тези, стаття, результативна участь у студентській олімпіаді тощо), то у порядку,

визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного або навіть підсумкового контролю; перелік таких осіб можна знайти за посиланням [Студентам : Polytechnic \(metinvest.university\)](#)

5 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Korniyenko V. Modern forms of development of resource-saving technologies for minerals mining and processing / The monograph is prepared and edited by Prof. Valerii Korniyenko, Prof. Maria Lazar and Associate Professor Serhii Chukharev. – Petroșani, Romania : UNIVERSITAS Publishing, 2024. - 585 p.
2. Resource-saving technologies of raw-material base development in mineral mining and processing : multi-authored monograph / reviewers: Mihaela TODERAS, Jiang LI, Vadym SHCHOKIN. – Petroșani, Romania : UNIVERSITAS Publishing, 2020. – 514 p.
3. Шапарь А.Г., Вілкул О.Ю., Копач П.І., Якубенко Л.В. Формування і розробка техногенних родовищ залізних і марганцевих руд: монографія: Д.: «Моноліт», 2012. 140 с.
4. Михайлов О.М., Темченко, В.О. Ковалевський В.О. Ресурсозберігаючі та маловідходні технології: підручник. Кривий Ріг, 2003. -291с.
5. Півняк Г.Г., Гуменик І.Л., Дребенштедт К., Панасенко А.І. Наукові основи раціонального природокористування при відкритій розробці родовищ: монографія: Дніпропетровськ: НГУ, 2011. 568 с.
6. Темченко А.Г. Ресурсозберігаючі технології гірничого виробництва: підручник. Кривий Ріг, 2000 – 216 с.
7. Темченко А.Г., Короленко О.Б. Управління електроспоживанням на гірничозбагачувальних підприємствах: підручник. Кривий Ріг, 2006 -226с.
8. Пашков А.П. Ресурсозберігаючі технології в гірництві: Підручник- Київ, 2008. - 102 с.

Додаткові

9. Правова база з питань екології та охорони навколишнього природного середовища (збірник нормативних актів). Київ, 2001 – 632 с.
10. Гірничий енциклопедичний словник: В 3т. – Донецьк.: Східний видавничий дім, 2001.
11. Joukov S., Lutsenko S., Hryhoriev Y. Dominant Determinants of Adaptation of the Mining Complex in the Conditions of a Dynamic Environment. Inżynieria Mineralna. Journal of the Polish Mineral Engineering Society. 2023. No 1(51). P. 15-22.
12. Bolatova, A., Kuttybayev, A., Hryhoriev, Y., Kainazarov, A., & Lutsenko, S. (2022). Use of mining and metallurgical waste as a backfill of worked-out spaces. Series of Geology and Technical Sciences, 1(451), 33–38. <https://doi.org/10.32014/2022.2518-170x.137>
13. Balancing resources and sustainability: Analyzing the impact of mineral resources utilization on green growth / Shixiong Cheng, Can Shu, Meiling Jin, Yuhang He.

Resources Policy. Volume 86, Part A, October 2023, 104143.
<https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2023.104143>

14. Григор'єв Ю.І., Жуков С.О., Луценко С.О. Аналіз технологічних підходів і досвіду відпрацювання хвостосховищ Кривбасу. Збірник наукових праць Національного гірничого університету. 2022. Вип. 71. С. 53-61.
15. Перегудов В.В., Григор'єв І.Є., Гук А.Ю., Григор'єв Ю.І. Перспективи переробки окислених руд Криворізького басейну на прикладі кар'єру ПАО «ІНГЗК». Гірничий вісник. 2022. Вип. 110. С. 9-13.

Web-ресурси

16. Національна бібліотека ім.В.І.Вернадського (режим доступу <http://www.nbuv.gov.ua>).
17. Chanda E. K., Nehring M. Mine Planning for Resource Sustainability: A Solution to Complex Problems. Cambridge Scholars Publishing, 2023. URL: <https://read.kortext.com/library/books/2471342>
18. Evolutionary and Revolutionary Technologies for Mining / Committee on Technologies for the Mining Industries et al. National Academies Press, 2002. URL: <https://read.kortext.com/library/books/1274680>
19. Surface Mining Technology / M. M. Ali Elbeblawi et al. Singapore : Springer Singapore, 2022. URL: <https://read.kortext.com/library/books/1610342>
20. <https://steeluniversity.org/courses/min0116ta-opencast-mine-maintenance/>
21. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»»: веб-сайт. URL: <https://dspace.mipolytech.education/home> (дата звернення: 18.08.2024).
22. Центральна державна науково-технічна бібліотека гірничо-металургійного комплексу України : веб-сайт. URL: <http://cgntb.dp.ua/> (дата звернення: 18.08.2024).

6 АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

– **Академічна недоброчесність** вигляді академічного плагиату; фабрикації; фальсифікації; списування обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено (докладніше про це – у Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»); і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів за з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– В разі випадку надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити

процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу.

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс і для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

– Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

– Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

– Використання ШІ не заборонене, разом з тим, воно має здійснюватися відповідально і з урахуванням «живих» політик щодо використання ШІ в Університеті: студент відповідає за повноту, вірогідність інформації, яка була згенерована/знайдена з використанням великих мовних моделей, здатний ідентифікувати у відповіді, яка частина інформації отримана з використанням технологій ШІ, а що є його власним здобутком/позицією.

– Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: [Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](https://metinvest.university)